

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 30 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzori hirde-
tésnél olcsóbb. Nyitlter
sora 25 kr. Bélyegjű min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

Közbiztonságunk bizonytalanságát alispánuk az utolsó közgyűlésen sajónnal hangsúlyozta. Intézkedéseket is tett, hogy javulás álljon be. Ezen intézkedések azonban csak úgy lehetnek fogatosak, ha az egyes községekben szíves támogatásra találunk. Mert végre is akár milyen buzgó a központi közege, azon dől el a kérdés, mit tesznek a siker érdekében az egyes községek. Mi csak utalunk arra, hogy mit kell tenniük. Tapasztalati tény, hogy legtöbb lopás télen és éjjel követik el. Ezt a statisztika szentírása tanúsítja.

Azok tehát a közbiztonság érdekében legcélszerűbb intézkedések, a melyek e két tényező ártalmatlanítására hatnak. Miután a telet, a munkaszünet, tehát a keresetképtelenség idején elenyészletni semmiféle akadémiái diskuszióval se lehet, csak a másik veszélyes tényező ártalmatlanítása lehet feladatunk.

Az éjjelt azért használják lopásra, mert sötét. Ebben van ilyféle mütétekre nagy előnye. Mikor a szem nem lát, mikor a gonosz tettek csak az elfojtott lelkiismeret a tanuja: akkor megy az erkölcstelen vagyonszerző bűnös útjára.

Az Isten mindenlátó szeme — sajnos! — ma már keveset számít; sőt a bigott, az ő nevében mászik be a más ablakán, a vallásos huncut pedig egy előre tervbe vett gyónás által altatja el a hetedik parancsolat megsértése miatt zakatoló szívbéli kisbírót.

Az eltulajdonítás által veszélyeztetett vagyonbiztonságot tehát világossággal lehet és kell védelmezni.

A nagy városokban aránylag is százannyi a gazember, mint a falukon. Az óvatosság vagy órködés aránylag ott se nagyobb. A tolvajok, zsebmetszők és egyéb akasztófavirágok pedig sokkal kvalifikáltabb, mondhatni művészi kiadókban díszlenek. A nélkülözés érzékenyebb, a zsákmány értéke csalókébb — és még sincs közel se aránylag annyi lopás, mint falun. Hiszen ritka nap, de nincs is Mindenszentektől farsangháromnapig, hogy egy huszszor lakósa Zentán, lopásra ne ébredjen a város. Budapesten pedig ritkaság, hogy valahol betörnek vagy kiásnak.

Ezen vagyonbiztonsági aránytalanságnak egyik és nyilván legfőbb oka az, hogy a főváros jelentékenyebb utcái teljesen, mellékközei pedig többé-bevésbé ki vannak világítva. Ha rablás vagy kifosztás történik is, az rendszeresen sikátorokon, sötét zugokban követik el.

Amely község tehát legalább emberi előrelátással elhárítható közbiztonsági veszélyek ellen magát biztosítani akarja, az ne sajnáljon kivilágításra minél többet költeni. Hiszen a közterhek ebből egységre esendő csekély részét nagyban pótolná az a fokozott nyugalom érzete, mellyel este ágyára lepihen és az a haszon, ami a csekélyebb számú lopások folytán az előző évek káraihoz képest maradna.

Ne okoskodjunk tehát úgy, ha biztosabb telet óhajunk, mint az egyik tiszparti község. Ez a főtérben levő pár lámpát is leszedette, mert — ugymond — becsületes ember haza mén világon, a lump meg hadd féljen kimenni.

Itt az ősz. Beállanak a hosszú sötét éjszakák. A munka kevesedik, szaporodnak a csavargók. Riasszuk el őket netán szutyongatott vétkes szándékuktól azzal, hogy a megláthatás, illetőleg rajtacsipetés valószínűségét sűrű lámpavilág által fokozzuk. És visszahúzódnak rejtekekbe, mint a bagoly, ha pitymallik.

A bács-bodrogh megyei jegyző egyet a következő körlevelet küldötte szét tagjainak:

Tisztelt kartárs ur!

Megyei törvényhatóságunk által az 1871. évi XVIII. t. c. 67. §-a alapján 1872. évi július hó 9-én

10 évre alkotott jegyzői nyugdíj intézmény szabályrendeletének hatálya, a folyó év végével lejárván, annak meghosszabbítása, egy a szükségesnek mutatózó módosítások megtétele céljából, jegyzői egyeletünk elnöksége a tekintetes megyei alispán urhoz már régebben az iránt folyamodott, hogy e tárgyban egy a megyei főügyész és főszámvevő urakból, egy hat községi jegyzőből, elnöklete alatt alakítandó értekezletet összehívni méltóztassék. Ezen kérelem folytán mélyen tisztelt alispán urunk a fentebb elősoroltak meghívása és hozzájárulása mellett az értekezletet folyó hó 10-én megtartotta. Mely értekezlet együttes megállapodását és a folyó év végéig érvényes szabályrendeleten célszerűnek talált módosításokat magában foglaló új szabályrendelet tervezetét ide csatolva, van szerencsénk tisztelt kartárs urnak oly kérelemmel megküldeni, miszerint azt még a folyó hóban jársonkint tartandó értekezletükön beható tárgyalás alá venni, és a netán szükségesnek talált módosításokat, s bármily irányu megállapodásukat jegyzőkönyvbe foglalva Radimetzky Ferenc egyleti jegyzőhöz Gákovára, folyó évi november hó 5-ig mulhatlanul beküldeni sziveskednék.

Hazafias üdvözlettel

Gákován, 1881. évi október hó 15-én

Milassevits Antal s. k.,
egyleti elnök.Radimetzky Ferenc s. k.,
egyleti jegyző.

A vizek kihasználása.

Október 27-én este tartott Türr István tábornok, a hazai csatornaügynek legkiválóbb előmozdítója a „Gazdakör”-ben e cím alatt felolvasását, melyet az egybegyűlt díszes hallgatóság elejétől végig feszült figyelemmel hallgatott meg.

Ez érdekes értekezésből legyen szabad röviden a következőket reprodukálnunk:

Az érdemes felolvasó értekezését egy 1802-ben megjelent műből vett idézettel kezdi, melyből kiténik, hogy e század elején hogyan állott Magyarországon a csatornázás ügye; ezután hangsúlyozta azt, hogy hazájába visszatértek, mikor a közvéleményt a vasútépítés felé iramodva találta, felszólalt a csatornák építése mellett és ezért küzd már 14 év óta. Erős benne a meggyőződés, hogy Magyarország nemzetgazdasági felvirágása vizutak, a vizek hasznosítása és a vizeknek kártalanlása tétele által érhető el s ezért nem szűnik meg, ez irányban agitálni.

Többször történt azon felszólalás, hogy hiszen még nagyon sok az erdő. E napokban azonban egy erdész rámutatott arra, hogy Máramaros megyében tömegtelen erdő elpusztult és most, miután ezen a Tisza és mellékfolyóinak természetes mérsékli sok helyen megsemmisültek, a vizek rohamosan lefolyhatnak és a Tisza áradásait előidézik. Ez ellen felolvasó nézete szerint legbiztosabb védelmet a Svájcban, Olasz- és Franciaországban sikeresen alkalmazott völgyzárlati munkálatok nyújtanak, melyek egy a fő, valamint a mellékfolyók nagy lejtőinél eszközölhetnek és ez által zuhatagos lefolyását a víznek, valamint a törmeléknek rohamos lefolyását megakadályozzák, az erdősítést elősegítik és ekképen számtalan már elszegényedett vidéket jólétre segítenek.

Franciaországban a völgyzárlati műveletekkel korántsem hagytak fel, sőt Freycinet 1878-iki törvényében ott szerepelnek azok és a törvényhozás elhatározta, hogy az állam a főcsatornát mindenütt kész pénzzel segíti, vagy pedig 50 éves kamat garanciát ad az állam amaz egyetlen megkötéssel, hogy, ha a kamat biztosítást élvező vállalat 6%-al több eredményt mutatna fel, a többletet az állammal megosztotni tartozik. Ezen törvény életbe léptetése óta több öntözési csatorna készült.

A völgyzárlatokra nézve az eddig eszközölt műveletek folytatása, valamint a kopár vidékeknek befásítása és az erdők letaroltatásának legszigorúbb rendszabályoztatása rendeltetett el és, mint tudjuk, e rendszabályok Franciaországban — nem úgy mint nálunk — de igazán fogatosítottatnak.

Felolvasó hangsúlyozza, hogy a vizek felhasználása céljából nekünk is minél előbb tennünk kell valamit, hogy szembeszállhassunk a külföld növekvő versenyével és fokozzuk az adóképeségét, melyet a folyton szaporodó közszükségletek kielégíthetése végett okvetlenül fokoznunk is kell.

Felolvasó áttér ezután a vízi utakra és itt kijelenti, hogy barátja ugyan a vasutaknak, de azért ezek a külföldi verseny ellen nem védenek meg bennünket, mert p. Temesvárról, Szegedről, Aradról magyar tengeri kikötőkhöz 2 ft egész 2.30 kr-ba kerül a szállítás; holott az általa tanulmányozott és már évek óta ismételtlen javaslaton uton 90 kr-ért vihetnék oda a gabonát és egyebet, és akkor nem kellene látnunk, hogy magában Fiumében román, muszka és amerikai buza adathatik el. Összehasonlítva a vasuti szállítást a vízszállítással, példakép veszi a temesvár-aradi vasutat. E pálya üzleti hossza 58 kilométer és szállított 1879-ben 94,676 tonnát. Ezért bevett 226,643 ft 86 krt. A Ferencsatorna 233 kilométer, tehát majdnem 5-ör oly hosszú mint ezen vasut, és szállított 346,496 tonnát, tehát közel négyszernél több szállítása volt 1879-ben

és ezért kapott 234,618 frtot, tehát amnyit, mint az arad-temesvári a 94 ezer tonnájáért 58 kilométerre. A vízi szállítás legalább is 60%-kal olcsóbb, mint a vasuti és nem igényel állami garanciát.

A Ferenc-csatorna ma még nem hoz kamatot, de nem díjainak olcsósága miatt, hanem azért, mert a magyar csatornák rég elfogadott programja még ma sincs valósítva, sem a Béga, sem a vukovár-samaci csatorna, e két keze a Ferenc-csatornának nincs kiépítve. Ha csak a Béga csatorna kész volna, már ez által is 2¹/₂—3 millió forinttra menő szállítási költség 1 millióra esőkkenne és így 2 millió frtnyi nemzeti nyereség volna biztosítva általa. Az oly sok hasznót nyújtott Béga csatorna elhanyagolatlansága folytán Magyarország Kánaán földjén, Temes- és Torontálmegyében az egykor oly gazdag népek kenyeret kell most osztogatni.

A Ferenc-csatorna, mely 1804-ben 160,000 holdnyi mocsárt távolított el, elhanyagolva lett; nemzeti hibánk, hogy ha valami gyógyít bennünket, csakhamar elfeledjük. A különbség kétség nélkül a Ferenc-csatorna kiépítése folytán a hajdan és most között az, hogy hol hajdan hal volt, most buza föld van, és hogy Bácsmegegye egy maga ma több adót fizet, mint egész Horvátország.

Felolvasó Északamerikára utal, hol a roppant fejlődésnek és gyarapodásnak főtényezői között első helyen állanak oly víziutak, mint az Erie csatorna, a Missouri, Mississippi, az Ohio és egyéb folyók szabályozása és hajózhatóvá tétele, illetve építése.

Felolvasó a víziutak jövőjére nézve reménysugárt lát abban, hogy a kormány s minden párt fölvetve azok építését programjába.

De, hogy az országos pénzkérdés ezen ügyet ismét háttérbe ne szoríthassa, szükségesnek látja az agitációt, s azért újra ajánlja, hogy a vízi szállítási adóból egy víziuti alap teremessék, mint azt a ministeriumok által kiküldött bizottság elfogadta és ajánlotta. Ezen alaplól, rövid idő alatt a víziutakat, nevezetesen a mire legelőször szükségünk van és azt a nevezett bizottság is hangsúlyozta, t. i. a Tiszától és a Dunától az Adriáig való folytonlagos víziutat el kell készíteni, — másrészt a Dunán meglevő akadályokat eltávolítani és a lánchajózást behozni, — mert a Duna-oderi vagy Duna-Oder-elbai csatorna munkabavélti stádiuma közeledik és így nyugat felé is kéréseknek kell lennünk. Hogy pedig a fumei ut mennyire hasznos, erre nézve felolvasó a legutóbbi vasuti gyűlésen közzétett jelentést idézi.

Ez érdekes, a vizek felhasználásának legfontosabb módjairól szóló értekezést felolvasó a következőkkel fejezte be:

„Ugyhiszem mindenki örömmel olvasta Somogyvári leveleit Amerikából — ki mint tudjuk — senki egyéb, mint az ifju gróf Széchenyi Imre. Nekem is irt New Orleansból, megköszönvén a neki átküldött mult-kori felolvasásaimat, azt mondván, hogy mennyire vagyunk elmaradva és mennyit kell még tanulnunk, azt leginkább itt — Amerikában — lehet látni.”

„Ma láttam — így folytatja — Eadesnek csodaszéru hullámfogó művét, mely által ő a mindenki által hihetetlennek tartott Mississippi deltának hajózhatóvá tételét kivitte. Remélem, hogy szép csatorna tervei és a Kulpa hajózhatóvá tétele fogatosítás alatt vannak, s. a. t.”

Látszik, hogy Amerikából ir s így elfelejtji, hogy mennyi nálunk a kerékkötő! Bácsak ezeket el lehetne küldeni Amerikába, hogy tanulnak meg, mennyire halad egy ország, a hol mindenki az akadályok elhárításával foglalkozik, nem pedig kerékkötéssel bibelődik.

Igen tisztelt tagtársak! Itt, mindnyájan átérezzük mezőgazdasági bajainkat, meg vagyok győződve tehát, mindent fognak tenni, hogy elvégre a víziutak ügye, valamint a vizek egyébkénti hasznosítása és annak kártalanítása már nálunk is napirendre kerüljön.

LEVELEZÉS.

Kovács Sándor ur, a pacseri községi iskolaszék elnöke s már tizenegyedéve gondos barátja, méltóságos, de igen hosszúra nyújtott levélben cáfolgatja, a mult számunkban Kajabusz aláírással megjelent cikket, mely az ottani iskolaügyet tréfás hangon uravezett állapotban mutatta be.

Ama levél állításaival szemben érdemleges nyilatkozata ez: a tanítás szeptember 5-én kezdődött; az iskola elkészítésére óta a tanügy haladt; 413 tanköteles közül 4 kivételével mind jár iskolába; az iskolaszék a nagy dologidőt kivéve igen buzgón teljesíti kötelességét; két tanterem 1873-ban készült, tehát rozzant nem lehet; kettő régi ugyan, de az részint a fentartásra köteles ref. egyház, részint a község hibája; az osztályrendszer célszerűség szempontjából hoztatott be az ez előtt divott szakrendszer helyett; az elüljáróság inti ugyan a mulasztó fiuk szüleit, de ha kimentik a mulasztást, vagy rütszegénységükkel indokolják, nyakukat nem szegheti; az iskolapénztáron elkövetett sikkasztás vizsgálata foly s a lehetőségig már is pótolva van.

A kétféle állítás már most világá bocsájtva le-
vén. Paeséron a viszonyok ismerősei ítéljenek a tény-
állásból, a nagyközönség pedig belátása szerint.
Mi jobban örülünk, ha Kovács urnak van igaza.

Egy vidéki kaszinóról.

Van bennünk annyi szemérmelenség, vagy ha
jobban tetszik: kedélyesség, hogy casinonak merjük
nevezni. Ugy teszünk mint midőn a mindenek gyerek
azt mondja a kis bérésnek: „te, hívjuk egymást ma-
gunk közt nagyságos urnak” — Mert hát elég tisz-
tesleges s magyaros is az „olvasó kör” elnevezés, ha-
nem urasabb a fennebbi cím, pedig olyan viszony van
közte és a tulajdonképeni casino közt, aminő lehet a
mi kappanunk és a torony tetején lévő kakas közt.

Szerény olvasóköröske ez a miénk, akárhogyan
hívják is. És a szerénység — majd szegénységet ir-
tam — nem válnék szegényére, mert hiszen az úgy
egy ember, mint társulatot díszíteni szokott, hanem
vannak benne olyan abnormis állapotok, melyek gyó-
gyíthatatlannak bizonyulva, a kiesi kör kisszámú
tagjait folytonos bosszúságra ingerlik. Már az magá-
ban nem valami lélekemelő körülmény, hogy a helyi-
ség a korezmában van, vagy legalább a korezma épü-
letben. Igaz, hogy semmit sem ér az a szállás, amely-
ken kút nincs, sőt a népdal többet követel, mikor azt
mondja: „mért nincs minden lánynak kút az udvará-
ban?” Igaz, hogy nálunk magyaroknál a társalgás
kulaes, avagy pohár nélkül sehogy sem megy s a po-
litika utvesztőjében elbágyadt szellemnek szüksége van
fluidumok általi felhűlésére. De hogy ehhez okvetel-
en korezma volna kívánatos: az nincs sehol megírva.
A korezmába mindenkinél szabad bejárása van, az
olvasókörbe csak a tagoknak s épen nem kellemes
dolog, mikor ott keresztül mászkálnak, sőt vesztegel-
nek olyan egyének (nem tagok), amilyenek elől Krisztus
urunk is kitért. Aztán néha vasárnapokon, mikor szerb
és magyar atyafiak testvéri ölekezésben és öklelésben
esthajnalról regghajnalig isszák a karcost; — bizony
nem nagy biztonságban van azok oldalbordája, a kik
ott lábatlankodni nem áttalanak.

Másik s végig bosszantó dolog az, hogy a lapok
az olvasókör helyiségéből minduntalan elvesznek. Ez
már barbar eljárás, akárci eszeleksi. Hogy miként
férhet a személy egy olvasóköri tagság névenjára
qualifikált embernek ilyesmi: azt alig lehet érteni.
Hogy vannak polgártársak, kik kényelmesen az ágy-
ban szeretnek olvasni, azt tudjuk; de hogy ebbeli szem-
vedélyüket a kör asztaláról s pénztárából elégtessék
ki, ahoz nem kis foku impertinentia kell. Példának
okáért ez a „Bácska” lap szerdán délből érkezik hoz-
zánk s esztörtökön legtöbbször már hirtelen hirtelen
Vagy a „Vasárnapi Újság” egész éven át jár a kör-
nek, de azért szeretném látni azt a könyvtárnokot,
aki a nevezett újságnak csak három teljes számát
is felbírni mutatni. Ez a sorsa a „Borsszem Jan-
kónak” s más hetilapoknak is. Amint megérkeznek,
azonnal zsebre gyűri őket a civilizálatlan kapzsóság
és nem is hozza vissza soha. A jobb rész — a mely-
nek nem fér a személy efféle csíny — áldja őket
amugy B. durból s nem tudván lapot fogni kezébe,
csak kinlódik, mint a káposzta hús nélkül. Az elnök-
ségnek pedig nincs bátorsága bevallani, hogy nincs
bátorsága megbüntetni — de szigoron — ezen lap-
esempészeket. A sürü interpellációkra azt teszi, amit
nagy Napoleon a kényes kérdésekkel szemben, t. i. az
orrát vakarja. Sőt van rá eset, hogy X. vagy Y. pol-
gártárs rajtaesipetik a tolvajságon s kegyesen meg
lesz intve, hogy nem illik ám a casinóból elvinni sem
a „Pester Lloydot” — sem másikat. Mintha azt X.
polgártárs nem tudná, hogy nem illik. Csak egyszer
kellene — mint Ó-Morovicán tették — keményen öt
forintra büntetni az illetőt s elmenne a kedve az efféle
querillaságtól.

Szerencsére vagy billiárd is — egy tiszteletré
méltó hajlott kora billiárd, amely ha nem vénebb is
a visegrádi várnál, de föltehető, hogy azzal egy idő.
Hajdan haragos zöld színe az átélte viszontagságok,
a bánat és a ráömlött petroleumoknak miatta erősen
fakóvá változott, a sérült lapdák zokogva szaladnak
a kegyetlen dákók ösztönzésére. Hanem azért helyt
áll ez az életunt asztal s újságot ugys csak újság-
ból kaphatván kezünkbe, sokszor rávetemedünk a
tekeasztalra. És ez bizonyára nem mulatság.

A helyiség felszerelése ellen semmi finnyás sub-
jektumnak nem lehetne kifogása. Térképek vannak a
falon — quantum satis. Igaz, hogy egynémelyik ocean
kéjke feketélleni kezd, mert nyáron a semmin hízott
legyek tartanak rajta sport gyakorlatot, hanem azért
mappa az Széchenyi, Kossuth, Arany, Vörösmarty s
más tisztés hazafiak fityegnek ott üveg alatt a falon
s meg is látnának bennünket, ha engedné az a por,
mely májusban rászállott az üvegre, de így szomo-
ruan kérdezzük magunkban: Az Isten szerelméért,
ugyan mit keresünk mi itten?

A rendes napi functió a „kláber,” melynél a
Gringenu-féle 32 sorsjegy figurál. Néha-néha estenden
megszólal a Mokány Berci-féle csöndes. Hogy ez
így történik mindenféle kaszinókban országszerte; azt
mindnyájan tudjuk, de hogy helyesen történik-e, az
más kérdés. Eszmecsere egy vagy más társadalmi,
hazai s egyéb kérdéssről, gondolatváltás, józan, tisz-
tesleges egymásrabátás minél kevesebb hangzik el a
magyar olvasókörökben. A szórakozást csak játék ál-
tal lehet eszközölni. Ugyan te megdicsőült legnagyobb
szelleme ott a cenki sírboltban nyugvó legnagyobb
magyarnak — nem sugnád meg nekünk — a négy
földy hazájában lakóknak, hogy micsoda elképzelhető
művelődési célokból is alapítottad Te a casinót? —

Kajabusz.

Tekintetes szerkesztő ur!

Vasárnap, október 23-án délelőtt a szabadkai vá-
sáron sátor akartunk ütni, mint a többi iparos. Ebben
azonban Toma-its Simon szabadkai zács felszólítására
a vásárbiztos és két legénye minket megakadályozott,
azt vetvén okul, hogy ezt a kapitányság megtiltotta.
Eső közeledvén, az amugy is kevés vevő közön-

ség, míg mi délután sátor vertünk, bevásárolt; mire
pedig készen lettünk, beállt a szakadó eső és mitse
áruháttunk.

Mi nem hisszük, hogy azon példátlan tilalomhoz
akár Tomasitsnak, akár az ott hatalmaskodó vásárbiz-
tosnak joga lett volna. Ép azért a sértett iparszabad-
ság de Szabadka kapitányának jóhíre nevében is
tiltakozunk ezen erőszakos kenyéririgység ellen s nyil-
vánosan kérjük Szabadka fejedelmét, vonja felelős-
sége ezen hatalmaskodókat.

Vitkovits József,
Bokoczky József,
zombori szűcsmesterek.

Halottak napjára.

(Zombor 1881.)

Csak sirasd magadat!
S ne sirasd a gyászert rég porló lakót,
Eh azt egy sem érzi;
Mik az arc, maró nyelvé az ő keblét
Többé már nem vérzik.

Csak sirasd magadat!
S ne gyútlans viaszfényt már mohosult sírra,
Nem világít az le;
Gyútsd fel a napot, még is sötét marad
A sírnak éjele!

Csak sirasd magadat!
S annak emlékére, ki nem él szívedben
Ne mondass éneket;
Ha élnek hazudsz, ne hozdaj halottnak
Ne itt a sír felett!

Csak sirasd magadat!
S annak emlékére, ki nem él szívedben
Ne mondass éneket;
Ha élnek hazudsz, ne hozdaj halottnak
Ne itt a sír felett!

Csak sirasd magadat!
S annak emlékére, ki nem él szívedben
Ne mondass éneket;
Ha élnek hazudsz, ne hozdaj halottnak
Ne itt a sír felett!

Csak sirasd magadat!
S annak emlékére, ki nem él szívedben
Ne mondass éneket;
Ha élnek hazudsz, ne hozdaj halottnak
Ne itt a sír felett!

Csak sirasd magadat!
S annak emlékére, ki nem él szívedben
Ne mondass éneket;
Ha élnek hazudsz, ne hozdaj halottnak
Ne itt a sír felett!

Csak sirasd magadat!
S annak emlékére, ki nem él szívedben
Ne mondass éneket;
Ha élnek hazudsz, ne hozdaj halottnak
Ne itt a sír felett!

Csak sirasd magadat!
S annak emlékére, ki nem él szívedben
Ne mondass éneket;
Ha élnek hazudsz, ne hozdaj halottnak
Ne itt a sír felett!

Csak sirasd magadat!
S annak emlékére, ki nem él szívedben
Ne mondass éneket;
Ha élnek hazudsz, ne hozdaj halottnak
Ne itt a sír felett!

Csak sirasd magadat!
S annak emlékére, ki nem él szívedben
Ne mondass éneket;
Ha élnek hazudsz, ne hozdaj halottnak
Ne itt a sír felett!

Csak sirasd magadat!
S annak emlékére, ki nem él szívedben
Ne mondass éneket;
Ha élnek hazudsz, ne hozdaj halottnak
Ne itt a sír felett!

Bárcs György.

HALOTTAK ESTÉJE.

„Szomoruan zúg-búg a szél, csendről, nyugalom-
ról beszél.”

Az őszi est fekete fátyolként borul a földre. Bá-
natosan konganak a haragok, ünnepek, gyászünnepek
zokognak. Ünnepek van: halottak ünnepe.

Ijesztően sít a szél... A járdán siető léptein-
ek kopogása szokatlan, karján gyászkoszorú, mely
néha, véletlenül a falhoz súrlódik. Pszt!... Az embe-
rek tegnap még örült kedvel ordítottak, felejtettek
bút, halált — s mi különbség a tegnap és ma között!
— ma, — mintha mindegyik szívét fájdalom szoro-
gatná — némán, szótlannal ballagnak közös céljuk
felé: a temetőbe.

„Örök nyugalomnak mély lakhelye,
Rangkülönség kiegyeztetője,
Itt esend s örök bébe honol,
Hallgatnak a szív dobogásáról.”

Ott a hant alatt nyugvó kiszívendek fölött az
örök béke és esend honol. Ők lejátszották életüket kü-
lönben, s boldog vagy nyomorult élet után egy-
formán alusszák az örökkévalóság álmát a hat lábnyi
mélyben. Fölöttük ma a kegyelet és emlékezet suttog-
nak fájdalmas titkokat, égbetörő imát. Felpislog a
szeretet mécsese a fejfánál s mélyből, a szív legmé-
lyéből zokog fel a fájdalom. Ki tanította az embere-
ket sírni, zokogni?... a szeretet...

A temető árok szélén tarlott bokor, bokor alatt
haraszt. Zizegve pereg néha egy-egy száraz levél az
árokba. Itt a boldogtalán s kétségbeesett lelkek por-
hüvelyének békés tanyája van. Az öngyilkosnak nincs
fejtája... sírjához nem vándorol senki... Tarlott bok-
or hajlong föléje, száraz akácfa levél zizeg nyug-
helye fölött, mintha a kétségbeesés örült túsájában
megtört lélek nyugalmát féltene s csendet püsszeg.
Féltéken sugdos a bokor és képzeletet elé rajzolódik:
tépőd ruha, véres ing, szétrobbantott agyvelő. Az
akácfa kopasz, száraz ágait meg-megzörgeti a szél.
Ugy zörög, mintha kiaszott csontok ütődnének egy-
máshoz... Oly hüvös van itt! Az árok partján oly
csipős a szél!...

Erre lecaposott mohos sírhalmok, korhadt, kopott
keresztek, melyről az idő lemosta a nevet. Itt-ott ki-
dőlt a kereszt, korhadt alja nem bírta tovább; eltűnt
a kegyelet jele, s nem jelzi semmi a boldogult helyét.

Egy elzúllott élet van ide temetve.
Szép is volt, jó is volt és mégsem szerette őt
senki. Ő szeretett egyet, szívvel-lélekkel csüngött rajta
szerelmével. Olyat szeretett, ki ő irányában szerelmet
csak színlelt, kinek minden szava méreg-édes, minden
szava sötét-hazugság volt. Az ölte meg szívét, az törte
szét ártatlan lelkét. Azután mindenkit szeretett. Csó-
kot lopott, csókot adott, keblén szerelm nyílt min-
denki számára. Lassanként elharvadt mint a virág,
míg letépte a vihar. Azóta boldog. Fejfáján nincs ko-
szorú, az emlékezet nem hozott neki lobogó világot.

„Odalent már nem fáj semmi!”

Körülfüggő vagyont érő sírboltok, magas obe-
liszkek, aranyos betűkkel kivert emlékkövek, drága
márvány kereszték, melyeken díszes lámpák, színes
lampionok szórják széjjel tarka fényüket, alattuk mű-
vészi ügyességgel készített gazdag koszorúk teszik
illatossá a levegőt.

Előtted csonka márvány oszlop, oldalán piros
lámpa szórja szerte ragyogó sugarait, rajta illatos
koszorú. Fekete ruhába burkolt nő térdel ott, szemé-
ben a fájdalom könyűje ragyog s fel-fel sóhajt: „Ke-
gyetlen sors!” Arthur fia nyugosza ott örök álmát,
a 24-ik évében hirtelen meghalt fia, ki egyik áldozata
az előítéleteknek, divatnak. Még csak nemrég monoeli
alól udvarolt, előkelő salonok kedves és szellemes mu-
lattatója volt. Kedvese előtt sértette meg legjobb ba-
rája egy szóval; s a megjegyzést kedvesének lelket
sértő günykacaja kísérte. E sértés vért kívánt, a sors
fekete golyót tévesztett ajjai közé, ő fekete golyót rö-
pített szívébe. Jó fiu volt, mindenki szerette, temetőse
impozáns volt. A gyászmenetet a kedves és a jóbarát
mosolyogva nézték. A halál okát egyedül ők tudták.
„Kegyetlen sors!”

Télizölddel beültetett kis sírhalom mellett szo-
morúfűz hervadt lombja hajlik rá a sírhalomra. Egy-
szerű vaskereszt mutatja, hogy kit rejt e szomorú
dombocská. Köröskörül csendes minden. Az esti ho-
mály szétválik és a gyászoló anya megjelen. Ránéz a
fekete keresztre s aztán térdre rogyva, szívet szaggató
zokogásba tör. Férje, a boszniai hadjáratban veszett
el, ő özvegyen, szeretett kis leánya árván maradt. Leá-
nya volt egyedüli vigaszt, szerelmük gyümölcse, kiért
és kinek élt. És jött a kegyetlen halál és elragadta
kis leányában mindenét de mindenét. Már nem zokog.
Mereven tekint a sírra és göröcsösen szorongatja a ke-
resztet. Kis leánykáját véli látni, mint kékül el arca,
mint fújtogatja a dyphteritis, mint kapkod kis
hőfővér kezeivel levegőt után és utolsó lehelleténél
mint mozog ajka, mintha mondani akarná:

„Mamám, kedves, aranyos mamám!”

„Kegyetlen ég, miért sújtottál ily rettenetesen!”
hörög az anya és összeroskad.

„Kis madárka zeng az ágon,
Temetőbe, sírba vágyom.”

A sírből jött a hívó felelet: „Kedves, aranyos
mamám!” vagy csak a szomorúfűz ágait mozgatta
meg az őszi szél?...

„Mulandó minden a világon:
A bére százéves büszke fája
Leomlik s ép egy szemmivé lesz,
Mint a völgy szende kis virága...”

Búsán konganak a haragok... Nem véled hal-
lani a koporsó szegezését? vagy a hant koppanását,
a mint a koporsó tetejére hull?...
Memento mori!

Utasi Feri.

NINCS SZÍVE.

Novella.

Írta: Kun Melánia.

(Folytatás.)

V.

Másnap délután, Bella felnyergelve s lábaival
türelmetlenül toporzékolva, várta urnőjét a tágas ud-
varon. Végre hosszas idő eltelté után, megjelent Leo-
nora is, lovagló köntösben, ruhája hosszú uszályát
karjára vetve. Midőn meglátá a nyugtalan paripát,
mely vidám nyertéssel fordítá felé fejét, ajkain egy
édes mosoly villant át, hozzá lépett, megveregeté nya-
kát és kedvesen bonyolá, „Édes Bellám!” Pár perc múlva
nyeregben ült, s Bella mint a villám nyargalt tova.
Mintegy rövid negyedig lovagolt ily merész sebessé-
gel, azután megrántá a kantárt, mely Bellát csendes
menésre kényszeríté. Leonora hosszan lélegzetet von.
Mily jól érzé magát az örületes száguldás után...
Ajka boldog mosoly lengett, arcai felvalának he-
vülve s szemében ragyogó tűz égett. Abrándozva
szemléle a mellette elterülő pázsit gyepek szöngyeg-
gel, majd a bükkösök lombjai között rezgő arany nap-
sugárt. Körülötte minden néma volt, csupán a madarak
csevegése hangzott a fák galyai között, Leonora ön-
feledten suttogá „Ernő!” E percben háta mögött lö-
dobogást hallott, vissza pillantva... Alváry állt előte.

„Mily véletlen, mily kedves találkozás grófnő!”
kiáltá Alváry levéve kalapját.

„Valóban az,” viszonzá Leonora, vidoran nyújtva
kis keztyűs kezét a grófnak, ki boldogan tekintett
reá... Ily szépek, ily csábítóak soha nem látta e
hölgyet, mint e pillanatban.

„Megengedi, hogy kísérel lovagjává szegődjem?”
kérde, neki ugratva.

„Igen szívesen veendem, — viszonzá Leonora,
azután halkán tevé hozzá — nekem ugys bocsánatot
kell öntől kérnem tegnap esteli neveletlen magavise-
lemért, melyel kérését visszautasítam... Nemde
megbocsát? — szolt elragadóan — tudja rossz sze-
szélyben voltam.”

A gróf e percben végtelen boldog volt! Leonora
belátta hibáját, maga kért bocsánatot, ... még hozzá
oly kedvesen!

„Mily édes annak megbocsájtani, ki ily ellenáll-
hatlanul tud kérni, — viszonzá Alváry — különben
grófnő, nagy kedvem volna ezt megtagadni, csupán
azért, hogy még tovább élvezhessem e bűnbáni tekin-
tetet, ez édes hangot, mely oly jól áll kegyednek,

sokkal megköze-
Le
ragudot
ragadtat
től! Ő
mán tu
gát, ön
szégyen
egy szó
Pá
végre A
azután
hely! A
lák köz
rötte az
fák és
hely! m
illő egy
D
— én n
szoktam
nek tar
szülemi
Al
gyors v
éremén
De
gában. T
túrhetet
At
mialatt
„Vallja
mint ne
Nem sze
Le
ragadtat
meg mit
Le
„szeretle
ki szin
váry, q
kor...
N
tompán.
Al
dülten k
grófnő!
kal sark
tatott.
Le
csak és
játsozta
Al
lel, szét
magát
férfi kö
kissé es
adott té
csak egy
ézelgés
hazudó
ségem f
erővel z
serű la
vennen!
Mi
s nem s
söhajta
alakja n
nő képe
kedves
böl édes
Eveline
E
angyalos
színlén
ledni fe
szalma
gemet, s
A
Latinor
Kármán
A deleg
K
német-p
P
tósághoz
Bes
dalyra t
Sz
kispap,
togya o
Be
az egyb
200 irto
A
szellem
nak és
nak a m
radozás
Sza
Kálmán
Ok
Sza
elhatáro
mostani
viselő a
védte.
A
alföldi
tézni a
Pos
után, m
rendelet
átalány,

sokkal jobban, legyen meggyőződve, mint az a hideg, megközelíthetetlen modor!"

Leonora ajkai haragott. Sértve érzé magát, haragudott önmagára, miszerint annyira engedé magát ragadtatni érzelmeitől, hogy bocsánatot kért egy férfitől! Ó Berczy Leonora grófnő! Kinek oly sok férfi némán tűrte szeszélyeit... s most megalázva érzé magát, önmaga s az előtt, kit szeretett! E gondolat a szégyen pirját kergette arcába, és Alváry szavaira egy szót sem válaszolt.

Pár percig szótlanul lovagoltak egymás mellett, végre Alváry gróf megállítva lovát, körültekintett s azután lágy hangon mondá „nézze grófnő, mi szép e hely! Amott mily regényesen tör elő a patak a sziklák közül, partján ezer kék nefelejtsek nyílnak, körötte az a puha zöld pázsit, magas bércek, árnyas fák és néma csend, a természet esendje!! Mi szép e hely! mintegy teremtvé az ábrándokra, mellázásra... illő egy pár szerelmeshez. Nincs igazam?"

„Lehet, — felelé hideg gúnyos hangján Leonora — én nem szólhatok erről, mivel ábrándozni soha nem szoktam, s a szerelmet egy üres fogalomnak, eszmének tartom, mely a beteg kedélyű emberek agyában szülemlik meg."

Alváry megütközve pillantott reá. Honnan e gyors változás? Az előbb hangjában, szemében, csupa érzemény, most ismét a hideg büszke grófnőölgy!

De mindegy... most vagy soha! gondola magában. Tudni kell sorsomat, tovább e kétséget nem tűrhetem!

Athajolt Leonorához, megragadá annak kezét, mialatt szemei firkésze tekintettek annak arcára. „Vallja meg Leonora, hogy ez üres fogalom, eszme mint nevezet... nem dobogtatta meg még soha szívért. Nem szeretett még soha, és nem is szeret?"

Leonora hallgatott... „Szóljon! — kiáltá elragadtatva Alváry — szabad-e reményelnem, gondolja meg mit mond, éltel boldogsága függ attól!"

Leonora rá emel szemeit, ajkain lebegett e szó „szeretlek!" de ime előtte állt egy másik férfi arca... ki színt oly hevesen, szerelmesen szólt hozzá mint Alváry, ép olyan behatóan esdett viszonyszerelmért egykor... és végre mégis megcsalta, elhagyta...

„Nem szerettem, s nem is szeretek soha!" szolt tompán.

Alváry arca halálsápadt lett e szavakra... Szédülten kapott fejéhez, és hidegen mondá „Leonora grófnő! van szerencsém jó napot kívánni!" E szavakkal sarkantyuba kapta lovát, és mint a szél elvágott.

Leonora rémülten sikoltott fel... Most véve csak észre, mily fontosak valának szavai, s hogy eljártotta élte boldogságát... talán örökre!...

Alváry a legnagyobb elkéserevéssel, dult kebelével, szétzúzott szívével tért haza. Kimerülten vágta magát pamlagára és zokogott. Az erős, a komoly férfi könnyekkel enyhíté bánatát. Pár perc múlva kissé csillapodott fájdalma s a legnagyobb haragnak adott tért. „A szívtelen — kiáltá magánkívül — hát csakugyan csak játszott érzelmeimmel, kedvt lelte érzégesemben, néha még tüzelte azt, viszonyszeretet hazudó pillantásaival... s magában kacagott örültséggem felett! Elvárta a végső pillanatot, hogy nagy erővel zúzhassa szét szívem! Előbb megédesíté a keserű labdasot, melyet nekem örültnék bekelletett vennem!"

Mily hidegen, fagyosan mondá „nem szerettem, s nem szeretek soha!" „Oly szép, és oly kegyetlen!" sóhajta Alváry. E percben gondolataiban Leonora alakja mellett, egy másik emelkedett. Egy bájos szöke nő képe... kinek minden szava, minden mosolya, oly kedvesen szívből erdevé hangzott, míg égszín szeméből édes, ártatlan gyermekedség sugárzott felé. Ez Eveline volt...

„Eveline! — kiáltá a gróf — te lészel mentő angyalom. A te kedves ártatlan arcod, mely nem tud színlenni, feledtetni fogja velem ama másikat, igen fedlni fogom, irántai érzelmem nem is volt egyéb szalmalángnál. Eveline jó gyermek, ő szeretni fog engemet, s idővel talán én is," tevé hozzá rezgő hangon.

(Folyt. köv.)

Hírek.

A megyénkbeli képviselők közül a delegációba Latinovits Gábor bajai, báró Rudits József almási és Kármán Lajos verbászi követek vannak beválasztva. A delegációk elnöke: biboros érsekünk.

Kinevezés. Főispán ur öméltsága Szaich Lajos német-palánkai lakost, megyei inoknak nevezte ki.

Pilaszanovits István a szegedi kir. jószágigazgatóságához számtisztá néveztetett ki.

Bosnyak Mari és Novkovics N. kinevezettek Nádalyra tanítókká.

Szucsics Sándor helybeli születésű kalocsamegyei kispap, ki Romában végzé felsőbb tanulmányait, ma fogja ott mondani első miséjét.

Beküldetett. Benedek Elek zentai apát-plébános, az egyházmegye Nestora, az Orbán kápolna javára 200 frtos alapítványt tett.

A jótékony nőegylet elnöksége ugy ezen előadás szellemi megteremtőinek, Sándor Béláné öméltságának és br. Podmaniczky Frigyes urnak, mint maguknak a műkedvelő hölgyeknek és uraknak, humanus fáradozásukért nyilvános köszönetet szavaz.

Szabadka város Sz. István szobrára 1000, Tóth Kálmánra 200 frtot adományozott. Szép nagylelkűség!

Oktober 31-én volt az újjvidéki országos vásár.

Szabadka város közgyűlése — igen bőlesen — elhatározta 63 szóval 31 ellen, hogy a disznóhizlalók mostani helyükön maradjanak. Mamuzsits Lázár képviselő a városnak ezen iparérdekét egész odaadással védte.

A Szegeden felállítandó egyetem érdekében az alföldi közéletanodák tantestületei kérvényt fognak intézni a kormányhoz.

Postamestereknek. A postamesteri szerződések után, melyek határozatlan időre kötöttek, a kormányrendelet szerint az évi fizetés-, iroda- és szállítási-átalány, szóval a nekik egy évre kijáró összes illet-

mények háromszoros összege után a III. fokozat szerinti illeték jár.

Szabadkan Tones Gusztáv okl. tanár a főgymnasiumhoz helyettesnek választott.

A szantovai szolgabíróóság erélyesen nyomoztatja a dautovai templom megrablóit, kik onnan egy gazdag aranyozású ezüst kelyhet és több apró ruhadarabot eloroztak.

Szabadka közgyűlése jövő évtől kezdve a tanítóknak 120 frt lakbért szavazott meg.

A helybeli törvényszékhez 600 frtos fizetésre innok kerestetik.

Szabadkan Dr. Milkó Lipót kórházi orvos resignált.

Oktober 23-án vasárnap Obrovácon bucsu volt. Az ottani r. k. lelkész helyettes Hassenstaab Gusztáv, tudósítónk szerint, a jegyzőnél ebédelt; mert plébánia épület ott nem levén, jóformán otthonja sinesen. Házi gazdája, egy közönséges szegény paraszt özvegy ember, szinte nem volt otthon nappal, s este nyolcekor került haza, sógora kíséretében. Az udvarra érve nyögést hallottak, sőt eleinte az ismeretlen részeg embernek tartva, le is huvogatták. Csak mikor lámpával közelebb mentek az eslethez, akkor ismerték föl benne a házban lakó papot, ki éktelenül el volt borítva vérről, fején nagy sebek tátongottak, melyeket látszat szerint szalmahúzó horoggal ütöttek a haramiák. Mikor szobájába vitték, látták, hogy az ablakok sárral bekenve voltak, hogy betérés közben ne resegjenek. Valószínű, hogy a lurkók beszámítása ellenére, a pap korábban haza érkezett, s őket tettem érve, talán segélyért kezdett kiáltozni, azért teperték le. A pap épen 60 éves ember, s faluszerre pénzes hírében állott. A gaztettek elfogatása felől még nincs értesülésünk.

Faradhatlan alispánunk f. hó 5-én Horgoson át Martonosra megy, az ottani védgátak ügyének tisztázása végett. Azután O-Kanisán az alsótszai szabályozó társulat küldöttével értekezletet tart; majd Zentán polgármesteri helyettes választat, Petrovoszellón a Csikér-szabályozásában az érdekeltségi gyűlést vezeti; O-Beesen leteszi az új város háza alapkövét és megvizsgálja az elszakított réti töltest égsz Földvárig, hol meg a Ferenc-csatorna torkolatát fogja megvizsgálni. E szivós kitaratást és ritka ügybuzgalmat követelő ut e hó első felét veendi igénybe.

F. hó 26-án vétetett át az apatiu-zombori műnt. A lebegerezés a szakminisiterium szivességéből ismét 120 mázsás vasmángorlóval, nem mutatkozik igen sikeresnek. Azért is e napokban a műnt kerüli el fognak árkoltatni, s az ut a rajta való kényszerhajtás által fog simittatni. Hogy ezen legoelsőbb mód egy-szersmind a legalkalmasabb, tanusítják azon szörványos helyek, melyeken az állandó lejáratus következtében immár egészen kényelmesen lehet hajtani. Ha már e műnt elkészült, kötelessége volna a városnak a csatornai hidtól a sorompóig vezető utat, mint melytől vámot szedet, megcsináltatni. Mert immár járhatatlanná válik egészen. A hidtól lemenet már is veszélyes.

Csütörtöktől kezdve a zombor-bezdáni ut tulsó fele, az ott folyó javítási munkálatok miatt elzáratik.

A zombori állandó színházról a mult számunkban megemlítettük: „hogy a pápai színház építómérnöke késznek nyilatkozott az építést 25 ezer forintért átvállalni." Miután eddig Zomborban azon nézet volt elterjedve, hogy 55—60 ezer forinton alól a mi igényeinknek megfelelő kisebbszéri színházat itten építeni nem lehet, a színház részvénytársaságnak az „Elefánt" vendéglő és a mellételek megvétele után pedig csakis mintegy 36 ezer forint áll rendelkezésre és többet előteremthetni nincs kilátás, már sokan aggódtak, hogy a színház felépítése nem lesz kivihető. Ez okból is a számos színházi részvényes megnyugtatósan ezennel közöljük Voyta Adolf pápai műépítész urnak a zombori színház részvénytársasághoz mult hó 21-én intézett levelének a következő részét: „Bátorkodom a tervem után épen most befejezés alatt álló pápai állandó színház fényképeit idezárva megküldeni, megjegyezvén, hogy e színház 16 páhollyal, 15 erkélyszékkel, 110 zártzékkel, egy közplátogatással — 150 emberre való földszinti állóhellyel, és 250 emberre való karzattal bir. Van tágas előcsarnoka, széles lépcsőzetek, complete szinpada, zsinorpadlása, gépezete, új díszletei; a nézőtér díszítése szobrászati (Relief) munka fehér arannyal, a kárpitos munka veres velour, az előtér mozaikkal kirakra, — a tetőzet bádoggal készítve, beleértve légütést, szellőztetést, világítást sat. s minden kikerült 25000 frtból." Igaz ugyan, hogy a közreműködő vállalkozók — csupa egyszerűtetből — majdnem minden haszon nélkül vállalkoztak, s a munka árak nálunk mintegy 30%-al olcsóbbak; mégis ha tekintetbe vesszük, hogy a kiállítás fényes, és a kor színvonalán áll, bátran állíthatom, hogy ily kevés pénzbeli ilyen színház nem csak az országban, de egyáltalában sehol sem készült. Egyben még említiük, hogy a tervek és költségetések benyújtására kiirt pályázati határidő f. évi december 1-én fog letelni és a fentebbiek szerint van alapos kilátás, hogy a zombori állandó színház a rendelkezésre álló mintegy 36 ezer forintból a jövő évben fel fog építtetni.

Esküdtzéki tárgyalás Fuchs Emil János, a „Bács-Bodrogher Presse" szerkesztője azon alkalommal, hogy Müller szinigazgató német színelőadások tartására engedélyt kapott, „In Ungarn" címmel oly közleményt hozott, melynek célja félreismertetlenül az volt, hogy a magyar nemzet jellemét, alkotmányát és intézkedéseit a német nemzetiség előtt gyűlöletessé tegye. Az államügyesség nevezett szerkesztő ellen „nemzetiségi gyűlöletre való izgatás" vádja miatt sajtópert indított. A tárgyalás befejeztetvén, a következő kérdések tétettek az esküdtek elé: 1. Meg vannak-e az esküdtszék tagjai lelkiismeretükben arról győződve, hogy a „Bács-Bodrogher Presse" 1880. dec. 25-iki 52. számában „In Ungarn" felirattal megjelent cikkben foglaltatik-e a magyar nemzetiség ellen való és a btk. 172. §-a 2-ik bekezdésébe ütköző izgatás? 2. Vajjon e cikk szerzője Fuchs Emil János-e, vagy nem? 3. Vétkes-e Fuchs Emil János az első kérdésben említett izgatás bűnében? Az esküdtek félórai tanácskozás után a következőleg ítétek: Az 1. s kérdés 12 igen, a 2-ik kérdés 12 igen, a 3-ik kérdésre 10 igen, 2 nem. Az ítélet tehát elmarasztaló. A törvényszék tanácsko-

zás után vádlott Fuchs Emil Jánost a magyar nemzetiség ellen gyűlöletre való izgatás vétségében az esküdtek marasztaló határozata folytán bíróság is vétkesnek mondta ki s 14 napi államfogházra, 100 forint pénzbüntetésre ítélte s összesen 118 frt 17 kr. eljárási költségekben marasztalja el.

Az október hó 23-án a megyei palota termében tartott műkedvelői előadás jövedelmezett 221 frt 30 krt, melyhez hozzáadván a felülfizetéseket 17 frt 30 krt és egy ezüst koronás tallért, az összes bevétel volt 238 frt 60 kr. és egy koronás tallér. Ebből levonva a kiadást 98 frt 60 krt, maradt tiszta jövedelem 140 frt és egy koronás tallér; mely összeg a zombori magyar nőegylet elnöke Esztergamy Borbála urnőnek a kisedővő alaphoz leendő csatolás végett elküldetett. Felülfizettek: Rátai Józsefné urnő 5 frtot, Barthal Józsefné urnő 4 frtot, Pártos Gyula ur 4 frtot, Esztergamy Borbála urnő egy ezüst koronás tallért, Karácson Gyuláné urnő 1 frtot, N. N. 1 frtot, Zsuffa Vince ur 40 krt, Stverteczky Mór ur 40 krt, N. N. 50 krt. Zombor, 1881. okt. 28. A zombori műkedvelők.

Olcsó kölcsönök. Mint értesülünk, a zombori takarékpénztár választmánya Barthal József igazgató indítványa és egyik igen tekintélyes választmányi tag hathatós pártolása folytán mult hó 23-án elhatározta, hogy az ingatlanokra adandó új kölcsönök, ugy a hosszabb lejáratu váltók után eddig számított 8% kamatokat f. évi október 24-től kezdve 7%-ra leszállítja és ezentül minden üzletágaiban egyformán 7% kamatot fog számítani. Magánfelek betételei után ezentül is 5%-ot, a különféle jótékonyági, iskolai, egyházi és segélyző alapok betételei után pedig 6% kamatot fizet a nélkül, hogy a 3%-nyi belyegdíjat a betevőknek felszámítaná. Az eddig két évre 6% kamatok iránt elfogadott betételek után jövő januar hó 1-től szinte csak 5% kamatot fog fizetni és a mely betevők ezt keveslik, azoknak betételeit kész f. évi december vegeig egyszerű jelentkezés visszafizetni. Még megjegyezzük, hogy kisebb kölcsönök 10, a kétezer forinton felüli kölcsönök pedig 15 vagy akár 20 év alatti törlesztésre is adatnak.

A Hoff-féle praeparatumok Gallé Emil gyógytárában kaphatók.

Kummerkromer és Makra fodrászcég a jótékony-célú színi előadások javára öt forintnyi munkabérét multkor is, sőt ezentulra is följajánlotta. Szép szivesség!

A budapest-zimonyi vasút kiépítése gyorsan halad előre. A jövő évi okt. 15-én közforgalomba bocsátandó budapest-szabadkai vonal legnagyobb részén folynak a munkálatok és oly területek, melyekre nézve a kártalanítás tekintetében a birtokosokkal meg egyezés nem jön létre, utóbbiak beleegyezése nélkül is a törvényben előirt módokat szem előtt tartásával még e hóban el fognak foglaltatni s így az egész vonal mentén az alapépítkezések a legrövidebb idő alatt elkészülnek. A kisajátítási tervek már letárgyaltattak és a közlekedési minisiteriumhoz fölterjesztettek.

Egy moroviciai gazda következő gazdasági útjáról értesít: Látja, milyen a világ? Mig az egyik egy bizonyos tárgytól, ha persze annak pörkölt szagocskája megüti, szalad s menekül egész a banquetteig, addig a másik azt tűrheti, sőt talán némileg szereti is. Mit azzal bizonyíthatok, hogy az őnt megkergette babkavém, kedves neje öngyűsége, ki ezzel a kellő sikert óhajta elérni, van, illetőleg lesz szerencsém számára bejövendő Rezsny Aurel által 5 literrel kedveskedni, azzal a kérelemmel, miszerint, ha csakugyan annyira jónak találná, hogy a szegény kávé nénikék a drága valódi helyett, bizvást megkedvelhetik, kegyeskedniék propagandája lenni, mivel ez által kedves jó hazánk sok pénze bennmaradna. Pedig ezt mindannyian tudjuk, hogy nagyon is ráférne. Különbem is olvastam: hogy a „sójabab" kávé ivója, ha ezzel igen sokáig él, felette hosszú léttel lesz — okvetlen — megajándékozva. De szeretném, ha humoros toasztja, komolyat eredményezne — vederemoj! — Ujságul: nálunk az egér felette felszaporodván, őszí vetéseinkben igen sok károkat tesz. Csinálttam ezek füstölésére egy füstölő gépet, melylyel ha sikerül, mint ajánlva van, annyit kitűstöltendek, hogy bizvást merem hinni, miszerint a jövő megyei „ipar kiállításán" néhány mázsa egér szappanyomból, jó nagy darabot bemutathatok; szöréből pedig — kalapot és padló szőnyeget. E temérdek egér ellenében, ha az idő kedvezend, jövő héten minden bizomnyal meg fogjuk kezdeni a razziát.

A pótkávéval mindenesetre nagyon felérő sójabab megérdemlené, hogy kivált most e drágakávé világban minél szélesebb körben termeltessék és legalább a szegényebb néposztályok között forgalomba jusson. Miután e cél csak azon kávébábak terjedtebb termesztése által közelíthető meg: Vojnits Dávid, moroviciai minta-nagybirtokos ur több oldalú fölkérésre hajlandó azt literenként husz krajczárjával vetőmagul mindenfelé szétküldeni. Komolyan megjegyezzük, hogy a sójababnak pótkávé gyanánt való alkalmazása korántsem tréfa. Mi magunk is próbát tettünk vele a szerkesztőségben és annak alapján falusi iskolakerteknek, valamint magánembereknek is a legkomolyabban ajánlhatjuk. Tessék tehát O-Morovicára fordulni, mig a készlet el nem fogy.

Orvosi levelek.

Schaffhausen. Amint egy évvel ezelőtt Ausztria-Magyarország gyógyszerészeit az általam orvosi vény után készített schweici labdacsook eladására felhívtam, — csak nagyon kevesen voltak, kik felhívásomnak megfelelően késznek nyilatkoztak. — Legtöbben mellőzték, és csak azt várták, mily fogadtatásra fognak találni a schweici labdacsook az orvosok és a közönség körében. Bár ezen állapot reám nézve nem igen volt kielégítő, támaszkodva a tölem távol álló orvosok nyilatkozataira és a labdacsook kitünő hatására, elég bátor voltam magamban azt állítani: hogy a schweici labdacsook lassan ugyan, de mégis utat fognak maguknak törni.

És ugy is történt, lassan fejlődött irántuk az érdeklődés, de folytonosan emelkedett kelendőségük, ugy, hogy ma Ausztria-Magyarország valamennyi na-

gyobb gyógyszerterai tartják Brandt Richard schweici labdacait, és mindenki, ki ennek egészségét köszöni, igyekszik azt minél szélesebb körbe juttatni. Nagyon sok szer van olyan, mely amint jött, úgy ment is ismét, de ahová egyszer a schweici labdacok bejutottak, ott mindig képesek voltak maguknak állandóságot szerezni. Hiányos emésztésnél, főfájással összekötött puffadásnál, az altest-, mell- és hátgerinc fájdalmaknál, savanyu felbűfésnél, a tagok fáradt- s tunyaságánál, szédülésnél, tisztátalan vérnél, köszvény és csúznál, arany érnél, lélegzési akadályoknál, eltorzított borbajoknál, keléseknel, nyílt sebeknél, szívdobogásnál stb-nél vértisztító természetük, a gyomor és belek működésére enyhe hatásuk által különösen kitűntek, de fájdalom nélküli, biztos hatásukért ajánlatok még mégörösen és idegbajban szenvedő nőknek is. — Schweici labdacaim 15 ört tartalmazva 25 kr-ért, 50 et tartalmazva 70 kr-ért bidogdobozokban árusítatnak Zomborban Gallé Emil gyógyszerész ur által, azonkívül Ausztria-Magyarország minden nagyobb gyógyszerterára által.

Vevésnél kérem ügyelni arra, hogy minden dobozon vörös etiqette, benne a schweici keresztnek és nevemnek kell állnia. Brandt Richard, gyógyszerész Schaffhausenban. (Schweic.)

NYILTTÉR.*

Kaufmann Simon szücsmeister néhányak által szólnak híresztelt kalapizletében két kalapot vásároltam, azok árát azonnal lefizettem és kértem őt arra, szíveskednék az egyiket hozzám elküldeni, — mily nagy volt azonban meglepetésem, midőn egy egész más kalapot kaptam, én azonnal egy levélke kíséretében azt visszaküldtem, míg a másikat miután üzlete ünnepek miatt zárva volt, a következő napon.

Fenti érdemes ur a kalapokat elvállalta és midőn pénzemet visszakértem e helyett következő lakonikus választ nyertem.

„Ich bin nix so meschuge, nehmen sach andere Hüt.“ Miután engem senki sem kényszeríthet arra, hogy én egy üzletben, melyhez a bizalmam megszünt, tovább vásárojjak; mitsem szólva elmentem, gondolván, hogy pénzemet majd megkapom, vártam-vártam de hiába vártam, míg végre újlag levél által felkértem az összeg visszafizetésére.

Fentemlített üzlettulajdonost természetesen ez idő óta megvettem, mi nyíre nem volt, mert midőn vásárnap mult hó 23-án délutáni órákban ismét elejém jött, átkiabált egyszerre: „dú werst dir zelntausend

* Az e rovatban közlötökért nem vállal felelőséget a szerk

Kries schneiden, dü lauser kopp!“ és követ nem találva, löhulladékot felkapva, dühösen larmázva utánam futott, én jónak láttam — miután utcabotrányt előidézni nem akartam — a kaszinóhelyiségbe menekülni, tudván azt, hogy ő oda engem bizonyos indokokból követni nem mer, mit tevő volt — felfogadott egy papirkereskedő utódját a botrány folytatására.

A nagyérdemű közönség belátására és itéletére bízom ezen kereskedő által rendezett botrányt.

Deutsch Sándor.

bel- és külföldi cégek képviselője.

Szerkesztői üzenetek.

Több beküldőnek. Ha annyi közérdekű kéziratot küldenek le hozzánk, mint amennyi verset visszaküldünk: a „Bácska“ maga szerkesztene magát. E kedves eset azonban nemcsak hogy be nem áll, de szinte ritkán tünik föl összekötéseink látó határan egy-egy csillag, mely nem verses alakban ragyog vagy pislog. A szép csak azon aranyhoz képest nyerhet lapunkban teret, amelyben a jóval és igazgal áll. Innen van, hogy egy költeménynél többnek helyet nem engedhetünk. Aki tehát a szép és jó ízlés fejlesztésénél más irányban lapunk utján működni nem kíván: várjon sorára, vagy forduljon másfelé. Mi lapunk elvétől és címétől el nem térhetünk.

Felelős szerkesztő: **Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.**

Laptulajdonos és kiadó: **Bittermann Nándor.**

HIRDETÉSEK.

LEITNER H.
BÉCSBŐL,
a zombori novemberi vásár alkalmával
a legújabb divatú
NŐI ÖSZÁR- ÉS TÉLI-
ÖLTÖNYEIVEL
megjelen.
Áruhelyisége: Zomborban a fő-
utcában
Szemző Gyula ur házában.

ÜZLET-MEGNYITÁS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy a főutcában, S. Gergurov ur házában (Prosnitz M. fia kereskedésével szemben) egy

PIPERE, RÖVIDÁRÚ ÉS DISZMŰ

KARTEKÉRTŐSÉGET

a „Hattyuhoz“ címezve, nyitottam.

Miután az első gyárakkal sikerült magamat összekötésbe helyeznem, ezért **fehérnemű** árucikkeimet a nagyérdemű közönségnek különös figyelmébe ajánlom, miután azokat rendkívüli olcsó árakon szállíthatom.

Midőn még számos megrendelésért esedezném, vagyok mély tisztelettel

3-3. **THEODOROVICS CONSTANTIN.**

MÉSZÁROS NÁNDOR
FÉRFI RUHAKÉSZÍTŐ
1881. év november hó 1-eitől
ÜZLET-HELYISÉGÉT
a „Főutca“
Molnár István ur házába tevő át.

gy a gymnasium VIII. oszt. végzett magyar, német és szerb nyelvekben jártas ifju, községi jegyző mellé ajánlkozik gyakornokul.

Szíves megkeresések a „Bácska“ kiadóhivatala (Bittermann Nándor könyvnyomdájába) küldendők.

EGÉSEN ÁRTALMATLAN.
Jobb és olcsóbb mint bármely **KESERŰVI Z.**
Egyedül álló készlet.
Mindenkori beteg használatjára.
A használati utasítás az adóbb jelzett gyógyszer-tarban ingyen kapható, mely számos szakorvos véleményét tartalmazza, s a labdacok használatát s azok ártalmatlanságát tanu-hízással igazolja.
Vételekor **BRANDT RICHARD GYÓGYSZERÉSZ SVÁJCI LABDACSAI** keresendők, melyek bádogszelvényekben adatkak, és pedig 50 szem, 70 kr. és kisebb probadoloz 15 szemmel 25 kr. 6. ert. — Minden valódi svájci labdacsdobozon a fent jelzett ragasztó betűk: fehér sváci kereszt vörös mezőben a készítő nevével látható, **Brandt Richard Gyógysz. Svájci Labdaccai.** 15-16 Kapható Zomborban: **Gallé Emil** gyógyszerész urnál.

Érvénytelen, gyomorszer.
ARANYÉR,
székrekedés,
máj- és epebajok,
tisztítatlan vér,
és mell-vezeték elzár.
Orvosi vény után készíttve.
FŐ-ALKATRÉSZE:
Svájci
gyógyhatású növények kivonata.

BRANDT RICHARD GYÓGYSZERÉSZ SVÁJCI LABDACSAI
Vételekor **BRANDT RICHARD GYÓGYSZERÉSZ SVÁJCI LABDACSAI** keresendők, melyek bádogszelvényekben adatkak, és pedig 50 szem, 70 kr. és kisebb probadoloz 15 szemmel 25 kr. 6. ert. — Minden valódi svájci labdacsdobozon a fent jelzett ragasztó betűk: fehér sváci kereszt vörös mezőben a készítő nevével látható, **Brandt Richard Gyógysz. Svájci Labdaccai.** 15-16 Kapható Zomborban: **Gallé Emil** gyógyszerész urnál.

BÉCSI TÖZSDE.
Mervadó a Lajthan innen s a Lajthan tul, egyedül a bécsi tözsde.
Ama tetemes hátrányokat, melyeket bizonyos vállalatnak egy minden befolyas és akarat nélküli pénzügyi **vidéki tözsden** szenvedni kell, — s viszont egy **fotózsdén** működés roppant előnyeit — mint szintén a kormány és a társulat és testületek székhelyét, kiknek címei a piacon forognak, városok, ahol ajánlatok és tudakozások tetetnek, hol minden világrészről a tudósítások összpontosulnak, ahol a politikát eszmálják, ahol a legnagyobb napilapok jelennek meg, ahol a nagy üzkeredések s tözsérek az árkeletet eszmálják, szóval azon városok, hol mind a kedvező, mind a kedvezőtlen észleletek annak idején tetetnek, s **mielőtt szélesebb körökbe kiszárvorna, a legbizalmasabb értesítések** idejkorán nyerhetők, ami által **szavazva** az árfolyanra befolyással lehetünk, — mindezt rópiratunkban (20. és 42. lap) kimerítően előadtuk. — A tözsdenek külsőben álló nagy mozgalmait veve tekintetbe, a „szavazó“ speculatio-n s a tokek és értékpapírokra kölcsönöknel a kamatlatát évi 5-6% -ra leszállíthatjuk (4 jmentes). Mutatványszámok a „Leitha“ pénzügyi és sorsolási lapból bérmentve. Tartalomdus, nélkülözhetlen sorsjegy-naptár (az összes európ. játékszer-vezetek) elhelyezési, üzkeredési papírosok és esmeket, sorsjegy-biztosításokat (figyelemre méltó a külsőben álló húzásokat veve tekintetbe) stb. tartalmazó rópiratokat, kívánatra ingyen és bérmentve küldjük meg. 8-2
A „LEITHA“ (Halmi) kiadóhivatalának bankháza, Bécs, Schottenring 15.

Nyomatott Bittermann Nándornál Zomborban.

SPITZ-WERG

in grösseren Quantums wird **gekauft per Cassa.**

Offerte an

AUGUST KOLLER,
Seilerwaaren-Fabrik, WIEN, Matzleins-
dorferstrasse 8. 3-3

7039 szám.

Pályázat.

Bács-Bodrogh megye, Titeli járásba kebelezett K á t y községénél üresedésbe jött **segédjegyzői** állásra pályázat nyitattik. Ezen állással 400 fnt évi javadal-mazás van egybekötve

Pályázni szándékozők kellően felszerelt kérvényei-
ket folyó évi november hó 20-ig ezen hivatalnál be-
nyújthatják.

Titelben, 1881. évi október hó 20-án.

Szolgabíró helyett:

Mezey Imre,

szolgabírói segéd.

3-2

3706. sz.

k. ig. 1881.

Pályázat.

Kula mezővárosában a községi orvosi állomás
üresedésbe jöven, ennek betöltésére ezenal pályázat
hirdettetik s a választás megejtésére határidőül **1881.**
évi november hó 16-ik napjának reggeli 9 óraja ki-
tűztetik.

Ezen állomással évnegyedenként előre felvehető
évi 700 fnt, azaz hétszáz forint fizetés ésminden egyes
látogatásért o. é. 35 kr. díjazás van összekötve, tartozik
azonban a megválasztandó községi orvos a halott-
kémlést külön díjazás nélkül teljesíteni.

Felhivatnak tehát a pályázni szándékozők, misze-
rint képzettségüket igazoló okmányaikkal felszerelt fo-
lyamodványokat a választást megelőző napig bezáró-
lag hozzám annál is inkább benyújtani el ne mulasz-
szak, minthogy egyébként kérelmük figyelembe vétetni
nem fog.

Kulán, 1881. évi október 28.án.

3-1

Schick Mátyas,

szolgabíró.

6901. szám.

PÁLYÁZAT.

Bács Bodrogh megye titeli szolgabírói járásba ke-
belezett **Lok községében** üresedésbe jött község-jegyzői
állásra pályázat nyitattik.

Ezen állással 400 fnt készpénzfizetés és 150 fnt
lakbér van egybekötve.

Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen állást el-
nyerni óhajtják, — hogy a törvények és szabályren-
deletek értelmében kellőleg felszerelt kérvényeiket alól-
írotthoz, mint a választási elnökhez, **1881. évi novem-
ber hó 15-ik napjáig**, mint a választást megelőző napig,
annál is inkább benyujtsák — mert az ezután beérke-
zendő folyamodványok figyelembe nem fognak vétetni.
Titelben, 1881-ik évi október hó 15-én.

Szolgabíró helyett:

MEZEY IMRE,

szolgabírói segéd.

3-2

IV.
Egys. sz.
tül Apa
jövédelm
Sch
vonal le
akarta
élhet va
annyiba
ális ide
A
helybeli
zik. Esz
vágány
kereszte
parton
veteln
Az
kilomet
nak ok
Duna f
M
nával v
szóba
Va
fiumei
K
mint g
kai és
hoz ne
M
sut me
gyehos
és jó b
zott, la
forgalm
A
munkra
Sz
gabnac
lik, he
ellene
A
veszély
azon e
messze
pest-zir
ugyis f
tul csal
kezdve
Ez
valóság
részben
gunkat
is agy
reskede
sincs.
K
mag. a
szivaci
menti
N
töleg
nagyo
Et
vetetle
So
ugy is
Ig
félre es